

A large, vibrant yellow sunflower is the central focus, positioned slightly to the right. Its petals are bright and layered, surrounding a dark brown, textured seed head. The background is a soft-focus field of many similar sunflowers stretching towards a distant horizon under a pale, overcast sky. A solid red vertical bar runs along the left edge of the image.

NEWSLETTER UA ALERT 09/2022

Vojenský konflikt na Ukrajine trvá už vyše 6 mesiacov a tým sa stávajú reálnymi aj témy, ktoré sme ešte pred pár mesiacmi považovali za akademické. Jednou z nich je i otázka zdaňovania ukrajinských občanov a firiem, ktoré sa v dôsledku vojnovnej situácie presunuli na územie iných štátov, vrátane Slovenska.

KLÚČOVÉ INFORMÁCIE

- ▶ Na Slovensko sa presunuli desaťtisíce občanov Ukrajiny a mnohí z nich na Slovensku vykonávajú činnosti ako zamestnanci alebo živnostníci/samostatne zárobkovo činné osoby. Práve v auguste alebo septembri 2022 ich výkon práce na území SR presiahne 183 dní, a to je z pohľadu daní magické číslo.

183 dní fyzickej prítomnosti UA občanov na Slovensku znamená:

- Splnenie podmienky daňovej rezidencie fyzickej osoby na Slovensku podľa SK legislatívy;
- Nárok Slovenska zdaňovať príjem zo zamestnania UA zamestnancov aj v prípade, ak sú slovenskí daňoví nerezidenti podľa Zmluvy o zamedzení dvojitého zdanenia medzi Slovenskom a Ukrajinou („Zmluva“);
- Povinnosť zahraničných zamestnávateľov registrovať sa na Slovensku pre daň z príjmov zo závislej činnosti;
- Významné riziko vzniku stálej prevádzkarne UA podnikateľov / zamestnávateľov na Slovensku.

POZRIME SA TERAZ NA NIEKTORÉ SITUÁCIE

1. UA občania, ktorí pracujú na území Slovenska pre SK zamestnávateľov

- ▶ Technicky najjednoduchšia situácia - títo zamestnanci platia dane a odvody z príjmu od SK zamestnávateľa od začiatku výkonu zamestnania na Slovensku. Otázka zdaňovania ich iných príjmov závisí od daňovej rezidencie.

2. Daňová rezidencia UA občanov

- ▶ V zmysle SK legislatívy sa po strávení 183 dní na Slovensku občania UA stávajú SK daňovými rezidentmi. Ak sú považovaní za daňových rezidentov aj na Ukrajine, ich daňová rezidencia sa určí podľa ustanovení Zmluvy. Práve tu vyvstáva mnoho otázok - je ich ubytovanie na Slovensku možné považovať za stály byt? Majú ešte stály byt na Ukrajine ak sa tam z rôznych dôvodov nemôžu alebo nechcú vrátiť? Znamená to, že ich stredisko životných záujmov je na Slovensku?

- ▶ Určovanie daňovej rezidencie je individuálny proces. Je to však jedna z oblastí, kde by bolo možné aj zo strany Finančnej správy poskytnúť nejaký návod (ako sa to udialo napríklad v Poľsku) aj bez nutnosti zmeny legislatívy. Modelová zmluva OECD ani Pokyn Finančného riaditeľstva k tejto téme určite nepočítali s alternatívou vojnového stavu v inom štáte.
- ▶ Ak by UA občania na území Slovenska boli považovaní za SK daňových rezidentov v zmysle ustanovení Zmluvy, boli by zdaňovaní na území SR z celosvetového príjmu, vrátane príjmu zo zamestnania, podnikania, ale na Slovensku by bol zdaniteľný aj ich iný príjem, napríklad z predaja akcií, kryptomien, úrokov, dividend, atď.

3. UA občania, ktorí pracujú na území Slovenska pre UA zamestnávateľa

- ▶ V prípade SK daňových rezidentov je zdanenie jednoznačné (zdanenie celosvetového príjmu s elimináciou dvojitého zdanenia príjmu zdaneného v inej krajine). Ak však sú považovaní za SK daňových nerezidentov podľa Zmluvy, práve prekročením fyzickej prítomnosti 183 dní na Slovensku Slovensko získava nárok na zdanenie príjmu zo zamestnania, ktoré títo zamestnanci vykonávajú na území SR. Bez ohľadu na to, či UA spoločnosti na Slovensku vzniká stála prevádzkareň pre účely dane z príjmov.
- ▶ Kto má tie dane platiť? Podľa legislatívy je to UA zamestnávateľ - podľa §48 zákona o dani z príjmov mu totiž vzniká registračná povinnosť na Slovensku z titulu vzniku stálej prevádzkarne alebo pobytu zamestnancov na území SR dlhšieho ako 183 dní. Registračná povinnosť by mala byť splnená v lehote do konca kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom boli splnené podmienky registrácie.
- ▶ Tieto pravidlá definuje Zmluva a slovenská daňová legislatíva - a tieto platia napriek špecifickým okolnostiam a mimoriadnej situácii.

4. UA kontraktori a živnostníci

- ▶ Otázku, či UA občania vykonávajúci podnikanie na území Slovenska musia mať registrovanú živnosť podľa slovenskej legislatívy, necháme na právnikov. V každom prípade, prekročením lehoty 183 dní sa výrazne zvyšuje riziko, že týmto UA občanom vznikne na území Slovenska stála prevádzkareň a teda aj povinnosť platenia daní a odvodov na Slovensku.

4. UA kontraktori a živnostníci

- ▶ Veľmi komplexná téma, ktorá sa okrem živnostníkov týka aj UA zamestnávateľov, či už z dôvodu stáleho miesta podnikania alebo efektívneho riadenia UA spoločnosti zo Slovenska.
- ▶ V každom prípade vznik stálej prevádzkarne na území SR by znamenal okrem povinností v oblasti dane z príjmov zo závislej činnosti (rozšírenie okruhu zamestnancov zdaniteľných na Slovensku) aj povinnosť registrácie a platenia dane z príjmov PO samotnej UA spoločnosti (aj keď je otázne, koľko UA spoločností za daných okolností bude vykazovať kladný základ dane, ktorého časť by sa dala alokovať SK stálej prevádzkarni).

6. Sociálne a zdravotné poistenie zamestnancov

- Keď sme pri zamestnancoch, netreba zabúdať ani na sociálne a zdravotné poistenie (tie sú vyššie ako daň zo závislej činnosti). S Ukrajinou má SR uzatvorenú Zmluvu o sociálnom zabezpečení, podľa ktorej:

„Na zamestnanca sa vzťahujú právne predpisy tej zmluvnej strany, na ktorej území sa vykonáva zamestnanie, ak sa v článkoch 7 až 9 tejto zmluvy neustanovuje inak.“

Práve článok 9 pritom umožňuje výnimku, podľa ktorej :

“Príslušné úrady oboch zmluvných strán sa môžu dohodnúť na udelení výnimiek z ustanovení článkov 6 až 8 tejto zmluvy, ak je to v prospech týchto občanov“.

- Táto výnimka sa síce udeľuje individuálne, ale dáva aspoň nejakú možnosť UA zamestnancom a ich zamestnávateľom zotrvať v UA systéme sociálneho a zdravotného poistenia. Inak je od augusta 2022 reálne riziko, že UA zamestnávatelia budú povinní sa na Slovensku registrovať pre účely sociálneho poistenia. Pre účely zdravotného poistenia zrejme nie, keďže to je viazané na trvalý pobyt alebo lokálnu pracovnú zmluvu.

AKÝ JE ZÁVER?

Situácia je komplikovaná, ale je nutné ju riešiť v súlade s aktuálne platnou legislatívou.

Spozornieť by mali hlavne ukrajinskí zamestnávatelia a živnostníci a to z dôvodu možného vzniku povinnosti platenia daní a odvodov na Slovensku.

S riešením treba začať čo najskôr, pretože mnohé lehoty začínajú plynúť prekročením doby 183 dní.

Preto nás, prosím, kontaktujte v prípade akýchkoľvek otázok.

RADOVAN IHNÁT

Global Expatriate Services Director

Direct +421 2 5710 6648

Mobile +421 910 492 229

ihat@bdoslovakia.com

NÁŠ OFFICE V BRATISLAVE

BDO Services, spol. s r.o.
Pribinova 10, 811 09 Bratislava, Slovenská republika

IČO: 35 716 401
DIČ: SK2020250441
BDO Services, spol. s r.o.
Obchodný register Okresného súdu Bratislava I, oddiel: Sro, vložka č.
14535/B

